

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาพลศึกษากีฬาวอลเลย์บอล
บทที่ 5 การเสิร์ฟฟลูทวอลเลย์บอล

โดย

นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธี
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนปทุมวิไล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนรายวิชาพลศึกษา รหัสวิชา พ 22101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้เขียนได้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยได้จัดทำเอกสารประกอบการเรียน บทที่ 5 เรื่องการเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอล ซึ่งมีรายละเอียดในเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ คำนแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับครู คำนแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน สารระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ คำชี้แจงในการใช้เอกสารประกอบการเรียน เนื้อหาสาระได้เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยเนื้อหาจะมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน มีการยกตัวอย่างและภาพประกอบอย่างชัดเจน นักเรียนสามารถตอบคำถามประจำบทเรียนในแต่ละกิจกรรมและตรวจคำตอบกับเฉลยที่ถูกต้องด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถทราบการพัฒนาตนเองได้ทันที

หลังจากการนำชุดเอกสารประกอบการเรียนนี้ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว นักเรียนมีความกระตือรือร้นสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับครู	2
คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน	2
ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบทก่อนเรียน	5
บทที่ 5 การเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอล	
- ความหมายของการเสิร์ฟ	7
- หลักสำคัญในการเสิร์ฟลูกบอล	8
- แบบฝึกการเสิร์ฟลูกมือล่าง	16
- แบบฝึกการเสิร์ฟลูกมือบน	19
- ปัญหาและวิธีการแก้ไขการเสิร์ฟบอล	23
- แบบฝึกต่างๆ	24
- เกมการเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอล	30
- ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบท	31
- เฉลยข้อสอบ	33
เอกสารอ้างอิง	34

คำแนะนำในการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับครู

1. ขั้นตอนการศึกษาเอกสารประกอบการเรียนเรื่องกีฬาบอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน บทที่ 5 การเสิร์ฟ
  - 1.1 นักเรียนเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย การแต่งกายที่เหมาะสม
  - 1.2 ทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบท ก่อนเรียน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบ
  - 1.3 ตรวจสอบคำตอบข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบท ก่อนเรียน
  - 1.4 ให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนก่อนฝึกปฏิบัติ
  - 1.5 ให้นักเรียนฝึกทักษะการเสิร์ฟและนำเอกสารประกอบการเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และฝึกปฏิบัติที่บ้าน และที่โรงเรียน (เป็นเวลา 1 สัปดาห์)
  - 1.6 ทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบทหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบ
  - 1.7 ตรวจสอบคำตอบข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบท หลังเรียน
  - 1.8 หาข้อบกพร่อง และแก้ไขปัญหาในการเรียน

คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน

1. ขั้นตอนการศึกษาเอกสารประกอบการเรียนเรื่องกีฬาบอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน บทที่ 5 การเสิร์ฟ
  - 1.1 นักเรียนเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย การแต่งกายที่เหมาะสม
  - 1.2 ทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบทก่อนเรียน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบ
  - 1.3 ตรวจสอบคำตอบข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบทก่อนเรียน
  - 1.4 นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการเรียนและฝึกปฏิบัติทักษะการเสิร์ฟโดยนำเอกสารประกอบการเรียนไปศึกษาด้วยตนเอง พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติที่บ้านและที่โรงเรียน (เป็นเวลา 1 สัปดาห์)
  - 1.5 ทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบทหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบ
  - 1.6 ตรวจสอบคำตอบข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบท หลังเรียน
  - 1.7 เปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนหาข้อบกพร่องและแก้ไขปัญหาในการเรียน

การเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอล

แนวคิด

การเสิร์ฟลูกบอลเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการเล่นทีม การเสิร์ฟเป็นการนำลูกบอลเข้าเริ่มเล่น โดยที่ผู้เล่นแถวหลังขวามือต้องยืนอยู่ในเขตเสิร์ฟและตีลูกบอลด้วยมือข้างเดียวจะแบมือหรือกำมือก็ได้ เพื่อให้ลูกบอลข้ามตาข่ายไปยังฝ่ายตรงกันข้าม เป้าหมายเริ่มเล่นเป็นส่วนหนึ่งของการเปิดเกมรุกในการทำคะแนนให้กับทีม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความสำคัญและหลักการของการเสิร์ฟลูกมือล่างและมือบนได้
2. ปฏิบัติทักษะการเสิร์ฟลูกมือล่างและมือบนได้
3. บริหารร่างกายเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายได้
4. รู้คุณค่าและประโยชน์ของการเสิร์ฟมือล่างและมือบน
5. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

สาระการเรียนรู้

- ความหมายของการเสิร์ฟ
- หลักสำคัญในการเสิร์ฟลูกบอล
- แบบฝึกการเสิร์ฟลูกมือล่าง
- แบบฝึกการเสิร์ฟลูกมือบน
- ปัญหาและวิธีการแก้ไขการเสิร์ฟบอล

คำชี้แจง

ให้นักเรียนใช้เวลา 60 นาทีในการทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. นักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มเท่าๆ กัน เลือกหัวหน้ากลุ่มและรองหัวหน้ากลุ่ม ทำหน้าที่อบอุ่นร่างกายใช้เวลา 8-10 นาทีแล้วศึกษาเอกสารประกอบการเรียน
2. นักเรียนทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบทก่อนเรียน 10 ข้อ และตรวจคำตอบ
3. นักเรียนดูครูสาธิตขั้นตอนการฝึกทักษะการเสิร์ฟลูกมือล่างและมือบน
4. นักเรียนฝึกทักษะการเสิร์ฟลูกมือล่างและมือบน
5. นักเรียนเล่นเกมการเสิร์ฟ
6. นักเรียนทำข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบทหลังเรียน 10 ข้อ และตรวจคำตอบ
7. เปรียบเทียบคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนกับหลังเรียน
8. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมการฝึกทักษะการเสิร์ฟลูกมือล่างและมือบน

ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบทก่อนเรียน
การเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอล

จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย กากบาท (X) ทับตัวอักษรที่อยู่หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การเสิร์ฟลูกมือล่าง ผู้เล่นจะใช้มือสัมผัสลูกที่อยู่ระดับใด
  - ก. ระดับเอว
  - ข. สูงกว่าไหล่
  - ค. ศีรษะ
  - ง. เหนือศีรษะ
2. ในการเสิร์ฟลูกมือล่าง ถ้าคนถนัดมือซ้าย จะต้องวางเท้าในลักษณะใด
  - ก. เท้าชิดติดกัน
  - ข. เท้าทั้งสองข้างเสมอกัน
  - ค. เท้าขวาก้าวออกไปข้างหน้า
  - ง. เท้าซ้ายก้าวออกไปข้างหน้า
3. ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งเสิร์ฟ เมื่อลูกเสียวจะเลื่อนไปยืนในตำแหน่งใดต่อไป
  - ก. กลางหน้า
  - ข. หน้าขวา
  - ค. หลังซ้าย
  - ง. กลางหลัง
4. ลูกที่ฝ่ายตรงข้ามเสิร์ฟมา เรานิยมใช้ทักษะข้อใดมากที่สุดในการรับลูกบอล
  - ก. การตบ
  - ข. การเล่นลูกสองมือล่าง
  - ค. การเล่นลูกสองมือบน
  - ง. การสกัดกั้น
5. การเสิร์ฟข้อใด ถือว่าเป็นลูกดี
  - ก. นุชโยนบอลและเสิร์ฟออกจากมือ บอลถูกตาข่ายและบอลลงแดนตรงข้าม
  - ข. นิคโยนบอลและเสิร์ฟออกจากมือ บอลถูกตาข่ายและบอลลงแดนตนเอง
  - ค. หน้อยโยนบอลและเสิร์ฟเท้าเหยียบเส้นหลัง ก่อนบอลออกจากมือ
  - ง. นันยืนตำแหน่งกลางหลังแล้วเสิร์ฟลูกบอลลงในแดนตรงข้าม

การเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอล (ต่อ)

6. ในการเสิร์ฟผู้เล่นต้องเสิร์ฟภายในกี่วินาทีหลังจากได้สัญญาณนกหวีด
  - ก. 5 วินาที
  - ข. 7 วินาที
  - ค. 8 วินาที
  - ง. 10 วินาที
7. ตำแหน่งการยืนเสิร์ฟข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
  - ก. สามารถยืนเหยียบเส้นหลังได้
  - ข. ยืนเสิร์ฟได้ในกรอบ 3 เมตรเท่านั้น
  - ค. ยืนหลังเส้น และออกนอกกรอบสนามได้
  - ง. ยืนหลังเส้น แต่ออกนอกกรอบสนามไม่ได้
8. การฝึกหัดเสิร์ฟบอลไม่จำเป็นต้องใช้พื้นฐานข้อใด
  - ก. การโยนบอล
  - ข. การเหวี่ยงแขน
  - ค. จุดที่มีมือกระทบลูกบอล
  - ง. การยืนในตำแหน่งเสิร์ฟ
9. ถ้าผู้เสิร์ฟทำการเสิร์ฟก่อนได้ยินสัญญาณนกหวีด กรรมการจะตัดสินอย่างไร
  - ก. เสียคะแนนให้ฝ่ายตรงข้าม 1 คะแนน
  - ข. ยกเลิก และหมุนเปลี่ยนให้เพื่อนเสิร์ฟแทน
  - ค. ยกเลิก และให้ผู้เสิร์ฟคนเดิมเสิร์ฟใหม่อีกครั้ง
  - ง. เปลี่ยนให้ฝ่ายตรงข้ามเสิร์ฟทันที
10. เมื่อเริ่มทำการแข่งขัน ตำแหน่งที่เสิร์ฟคนแรกคือตำแหน่งใด
  - ก. หน้าขวา
  - ข. หลังขวา
  - ค. กลางหลัง
  - ง. กลางหน้า

การเสิร์ฟ (Serving)

การเสิร์ฟลูกบอล เป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการเล่นทีม การเสิร์ฟเป็นการนำลูกบอลเข้าเริ่มเล่น โดยที่ผู้เล่นแถวหลังขวามือต้องยืนอยู่ในเขตเสิร์ฟและตีลูกบอลด้วยมือข้างเดียวจะแบมือหรือกำมือก็ได้ เพื่อให้ลูกบอลข้ามตาข่ายไปยังฝั่งตรงกันข้าม เป้าหมายเป็นส่วนหนึ่งของการเปิดเกมรุก เพื่อทำคะแนนให้กับทีม ทีมใดมีความสามารถในการเสิร์ฟลูกบอล เช่น ลูกบอลเคลื่อนที่มาด้วยความเร็วแรงมีความแม่นยำ หรือสามารถบังคับลูกบอลให้ไปตกในทิศทางหรือจุดใดก็ได้ ในทีมนั้นก็ย่อมได้เปรียบกว่าฝ่ายตรงข้ามเสมอ (อภิศักดิ์ ขำสุข, 2548, หน้า 90)

การเสิร์ฟเป็นยุทธวิธีของการบุกอย่างหนึ่ง ลูกเสิร์ฟที่มีความแรงมีประสิทธิภาพและเสิร์ฟได้ตรงช่องว่างหรือตรงกับผู้เล่นที่มีทักษะการรับลูกเสิร์ฟไม่ดีเป็นเป้าหมายของการเสิร์ฟ ลูกเสิร์ฟที่มีความรุนแรงและแน่นอน นับว่าเป็นการบุกที่ดีอาจจะได้คะแนนจากการเสิร์ฟ หรือเป็นการกดดันทีมคู่ต่อสู้ในการสร้างเกมรุกอีกด้วย

ความหมายของการเสิร์ฟ

การเสิร์ฟเป็นทักษะที่สำคัญ สามารถใช้เป็นการบังคับให้เกมรุกของฝ่ายตรงกันข้ามเปลี่ยนไป และกาเสิร์ฟมีโอกาสได้ทั้งคะแนนและเสียคะแนนในคราวเดียวกัน ได้มีผู้ให้ความหมายของการเสิร์ฟไว้ดังนี้

ศรีเกษม อุ่นประดิษฐ์ และคณะ (2547, หน้า 56) ได้กล่าวถึงการเสิร์ฟว่า หมายถึง การกระทำโดยนำลูกบอลเข้าเล่น โดยผู้เล่นแถวหลังขวามืออยู่ในเขตเสิร์ฟและตีลูกบอลด้วยมือข้างเดียวแบมือหรือกำมือก็ได้ ใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของแขน เพื่อส่งลูกบอลข้ามตาข่ายไปยังแดนคู่ต่อสู้

อุทัย สงวนพงศ์ และสมบัติ คุณามาศปรกรณ์ (2546, หน้า 35-36) ได้กล่าวว่า การเสิร์ฟเป็นเกมการรุกวิธีหนึ่ง การแข่งขันจะเริ่มจากการเสิร์ฟเสมอ ลูกเสิร์ฟที่มีพลังและมีประสิทธิภาพ สามารถข่มคู่แข่งและชิงความเป็นผู้คุมเกมการเล่นได้ จุดประสงค์ของการเสิร์ฟอยู่ที่การทำคะแนนโดยตรง ทำลายยุทธวิธีการรุกของฝ่ายตรงข้าม ลดภาระการตั้งรับของฝ่ายตน สร้างโอกาสที่ได้เปรียบในการตอบโต้ลูกเสิร์ฟที่ดี สามารถทำความหนักใจให้กับฝ่ายตรงข้าม อันเป็นการทำลายขวัญและจิตใจของคู่แข่ง ทำให้เกิดความลังเลขาดความสัมพันธ์ในการรุกได้ทางหนึ่งด้วย ผู้เล่นจึงควรหาความชำนาญ โดยฝึกหัดเสิร์ฟด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งที่เหมาะสมและดีที่สุดหรือตามความถนัดของผู้เล่นแต่ละคน

สรุป

การเสิร์ฟ หมายถึง การนำลูกบอลเข้าสู่การเล่นโดยผู้เล่นตำแหน่งหลังขวา ด้วยมือข้างเดียวแบมือหรือกำมือก็ได้ โดยส่วนใดส่วนหนึ่งของแขน เพื่อส่งลูกบอลข้ามไปยังฝ่ายตรงข้าม

หลักสำคัญในการเสิร์ฟลูกบอล

หลักสำคัญในการเสิร์ฟขั้นพื้นฐานของการเล่นวอลเลย์บอลพอสรุปเป็นแนวทาง เพื่อนำไปใช้เป็นทักษะในการฝึกหัด มีหลักการดังต่อไปนี้

1. การเลือกท่าเสิร์ฟลูกบอล
2. ตำแหน่งการยืนเสิร์ฟ
3. ลักษณะการโยนลูกบอลเสิร์ฟ
4. การเหวี่ยงแขน
5. จุดที่มือกระทบลูก
6. วิธีการเสิร์ฟลูกบอล

การเลือกท่าเสิร์ฟลูกบอล

เป็นที่ยอมรับกันว่าความถนัดหรือความสามารถของแต่ละบุคคลนั้นไม่เหมือนกัน ผู้ฝึกหัดเสิร์ฟควรหาความชำนาญโดยการเสิร์ฟด้วยท่าหนึ่งที่มีความเหมาะสม มีความถนัดที่สุดเป็นท่าเสิร์ฟของตนเอง ผู้ฝึกหรือผู้เล่นทุกคนย่อมรู้ความสามารถของตนเองว่าตนเองมีความถนัดและมีความมั่นใจท่าเสิร์ฟลูกบอลแบบใดตามที่ได้ฝึกฝนมา เช่น การเสิร์ฟลูกมือน้อย การเสิร์ฟลูกมือบน หรือกระโดดเสิร์ฟ เป็นต้น ถ้าเป็นการแข่งขันผู้เล่นเคยฝึกหัดหรือมีความมั่นใจในการเสิร์ฟลูกด้วยท่าใดแล้ว ผู้เล่นควรทำการเสิร์ฟลูกบอลด้วยท่านั้นตลอดการแข่งขัน เพราะการเปลี่ยนท่าเสิร์ฟบ่อย ๆ จะทำให้ผู้เล่นขาดความมั่นใจ ขาดความแม่นยำ และอาจทำให้การเสิร์ฟเสียได้ง่าย การเสิร์ฟลูกบอลต้องมีการยืนทรงตัวที่ดีและมีความมั่นใจ แล้วจะทำให้การเสิร์ฟมีประสิทธิภาพมีความเร็ว แม่นยำและสามารถที่จะบังคับทิศทางของลูกบอลให้ไปตามเป้าหมายที่ต้องการได้ดีขึ้น

ตำแหน่งการยืนเสิร์ฟ

ก่อนที่จะเริ่มเสิร์ฟทุกครั้ง ผู้เล่นต้องยืนตามจุดหรือตำแหน่งที่เคยฝึกซ้อมมา มีผู้เล่นจำนวนมากที่ขาดการสังเกตในเรื่องนี้ พอจับลูกบอลเข้ามายืนในเขตเสิร์ฟก็เสิร์ฟลูกตามใจตัวเอง ยืนห่างจากเส้นหลังไกล์หรือไกล์เพียงใด ยืนห่างจากมุมสนามมากน้อยเพียงใด ก็จะต้องยืนที่จุดนั้นทุกครั้งที่ทำการเสิร์ฟเพราะจะทำให้ความแรง ความเร็ว และทิศทางของลูกบอลเป็นไปตามเป้าหมายที่เราต้องการ โดยมีตำแหน่งการเสิร์ฟดังนี้

ตำแหน่งการยืนเสิร์ฟ

ภาพที่ 1 การยืนเสิร์ฟลูกมือล่างด้านหน้า
ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

ภาพที่ 2 การยืนเสิร์ฟลูกมือล่างด้านข้าง
ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

ภาพที่ 3 การยืนเสิร์ฟลูกมือบน
ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

ลักษณะการโยนลูกบอลเสิร์ฟ

การเสิร์ฟลูกบอลเข้าเล่น ผู้เสิร์ฟต้องตีลูกบอลภายใน 8 วินาที หลังจากผู้ตัดสินที่ 1 ได้เป่าสัญญาณนกหวีดแล้ว ถ้าหากผู้เสิร์ฟลูกบอลเสิร์ฟก่อนสัญญาณนกหวีดของผู้ตัดสินให้ยกเลิกไปและทำการเสิร์ฟใหม่ ลูกบอลจะถือว่าเป็นการเสิร์ฟโดยสมบูรณ์ เมื่อผู้เสิร์ฟเสิร์ฟด้วยมือข้างเดียว หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของแขน หลังจากการโยนลูกบอลขึ้นแล้วโดยสมบูรณ์ การโยนลูกบอลเพื่อทำการฝึกการเสิร์ฟต้องโยนด้วยลักษณะหงายมือโยนลูกบอลขึ้นตรง ๆ เพื่อให้ลูกบอลลอยขึ้นนิ่ง ระยะความสูงของลูกบอลที่โยนขึ้นต้องสม่ำเสมอ การโยนลูกบอลสูงบ้างหรือต่ำบ้าง หรือลูกบอลหมุนทำให้ทิศทางไม่แน่นอน จะทำให้แรงที่ใช้ตีและทิศทางของลูกขาดความแม่นยำ การที่ผู้เสิร์ฟจะโยนลูกบอลให้สูงมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับท่าที่ใช้ทำการเสิร์ฟ และความถนัดของผู้ที่จะเสิร์ฟลูกบอลด้วย ดังนั้นผู้ฝึกหัดจึงควรทำการโยนลูกบอลให้มีลักษณะตามที่ตนเองต้องการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเสิร์ฟ

การฝึกทักษะการโยนลูกบอลเสิร์ฟ

ภาพที่ 4 แสดงการโยนลูกบอลเสิร์ฟ
ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

การเหวี่ยงแขน

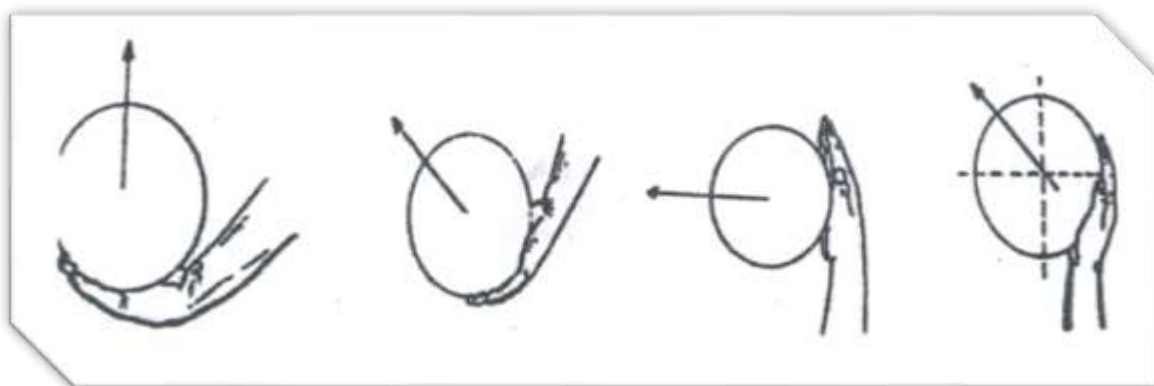
การเหวี่ยงแขนเพื่อทำการเสิร์ฟจะต้องทำกันอย่างต่อเนื่องจากการยื่นทรงตัว และการโยนลูกบอลขึ้นแล้วใช้มือข้างเดียวตีลูกบอลให้ข้ามตาข่ายไปอย่างถูกต้อง การเหวี่ยงแขนเสิร์ฟให้ลูกบอลพุ่งไปตามทิศทางที่ต้องการ หรือมีความรุนแรงขึ้นอยู่กับกรการเหวี่ยงแขนด้วย ประการสำคัญต้องขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้เสิร์ฟว่าจะเสิร์ฟลูกบอลให้มีลักษณะลูกพุ่ง หรือให้เสิร์ฟโด่ง ผู้ฝึกต้องทำการฝึกให้เกิดความชำนาญในการเหวี่ยงแขนบังคับทิศทาง ผู้เสิร์ฟมีความถนัดเคยเหวี่ยงแขนทำการเสิร์ฟอย่างไรที่มีผลต่อการเสิร์ฟที่ดี ในระหว่างฝึกซ้อมหรือทำการแข่งขันควรเหวี่ยงแขนในลักษณะเดิมทุกครั้งที่ทำกรเสิร์ฟ

จุดที่มีผลกระทบต่อลูกบอล

การเสิร์ฟทุกครั้ง ผู้ที่จะทำการเสิร์ฟลูกบอลต้องมีเป้าหมายว่า จะเสิร์ฟลูกบอลไหนไปยังผู้เล่นคนใด หรือเสิร์ฟลูกบอลไปตก ณ จุดใดในสนามฝ่ายตรงข้าม แล้วพยายามทำการเสิร์ฟให้ได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้ การเสิร์ฟจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับจุดที่มีผลกระทบต่อลูกบอลในขณะที่เสิร์ฟ เช่น จุดที่มีผลกระทบต่อลูกบอลต่ำกว่าปกติ ลูกบอลที่เสิร์ฟออกไปก็จะมีลักษณะขึ้นสูง หรือเรียกว่าโด่ง ในขณะที่เดียวกันจุดที่มีผลกระทบต่อลูกบอลสูงเกินไป ลักษณะลูกบอลที่เคลื่อนไปก็จะพุ่งลงต่ำเข้าตาข่ายเป็นต้น

ดังนั้น ผู้ฝึกหัดในการเสิร์ฟจึงต้องอาศัยทักษะพื้นฐานของการเสิร์ฟให้มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่โยนลูกบอล การเหวี่ยงแขน และการกำหนดจุดที่มีผลกระทบต่อลูกบอลนั้น จะมีผลต่อการกำหนดทิศทางของลูกบอล ผู้ฝึกหัดต้องทำการฝึกซ้อมจนเกิดความชำนาญ และสามารถกำหนดจุดที่มีผลกระทบต่อลูกบอลให้อยู่ในลักษณะที่ทำกรเสิร์ฟได้ดีที่สุด มีความแม่นยำทุกครั้ง และควรทำการเสิร์ฟในท่าที่มีความถนัดที่สุดตลอดการแข่งขันครั้งนั้นด้วย

ภาพที่ 5 แสดงจุดมือที่กระทบลูกบอล

ที่มา : อภิศักดิ์ ขำสุข, 2548, หน้า 217

วิธีการเสิร์ฟลูกบอล

การเสิร์ฟกีฬาบอลเลย์บอลเป็นการเริ่มต้นของการแข่งขัน ดังนั้นทีมใดที่มีความสามารถในการเสิร์ฟ เช่น ลูกบอลเคลื่อนที่มากด้วยความเร็ว มีความแม่นยำและพร้อมทั้งมีการกำหนดทิศทางได้แน่นอนย่อมได้เปรียบฝ่ายตรงข้าม

วิธีการเสิร์ฟที่ใช้ในการเล่นและแข่งขันจะใช้แบบใดนั้นขึ้นอยู่กับความถนัด ความชำนาญที่ได้ทำการฝึกซ้อมมา และสมรรถภาพทางกายของผู้เสิร์ฟด้วย วิธีที่นิยมใช้การเสิร์ฟกันทั่วไป โดยแบ่งตามหลักการเสิร์ฟสามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิดด้วยกันคือ

1. การเสิร์ฟลูกมือล่าง (Underhand Serve)
2. การเสิร์ฟลูกมือบนด้านหน้า (Overhand Serve)

1. การเสิร์ฟลูกมือล่าง

การเสิร์ฟลูกมือล่าง เป็นการเสิร์ฟที่ผู้เล่นทั่วไปควรเสิร์ฟให้ได้ก่อนการเสิร์ฟลูกบอลด้วยวิธีอื่นๆ เพราะเป็นการเสิร์ฟที่ฝึกง่ายใช้ทักษะไม่สูงนัก และโอกาสผิดพลาดในการเสิร์ฟมีน้อย การเสิร์ฟลูกมือล่างเป็นการเสิร์ฟลูกในขณะที่ลูกบอลลอยต่ำกว่าระดับหัวไหล่ของผู้เสิร์ฟ โดยทำได้ทั้งด้านหน้าและด้านข้างของผู้เสิร์ฟตามความถนัดที่ได้ฝึกฝนมา

ภาพที่ 6 แสดงการเสิร์ฟลูกมือล่าง
ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

หลักการเสิร์ฟลูกมือล่าง มีหลักการเสิร์ฟดังต่อไปนี้

1. ผู้เสิร์ฟยืนในเขตเสิร์ฟ หันหน้าเข้าตาข่าย
2. เท้าทั้งสองยืนแยกห่างกันพอสมควร ส้นเท้าหลังพ้นพื้น
3. ถ้าผู้เสิร์ฟนัดมือขวา ให้ถือบอลด้วยมือซ้าย หงายฝ่ามือขึ้นรองรับลูกบอล แขนเหยียดตั้งอยู่ห่างลำตัวประมาณ 1 ฟุต เท้าซ้ายอยู่ข้างหน้า สำหรับผู้เสิร์ฟนัดมือซ้ายให้ทำตรงกันข้ามกับผู้นัดขวา
4. การใช้มืออาจทำได้หลายแบบ เช่น แมมือ เก็บปลายนิ้ว ใช้หลังมือ หรือกำมือหลวม ๆ ตีลูกบอลก็ได้

5. ลักษณะลำตัว ขณะเสิร์ฟให้โน้มตัวไปข้างหน้า น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าหน้า สายตามองอยู่ที่ลูกบอลตลอดเวลา

6. การเหวี่ยงแขน ให้เหวี่ยงแขนขวามาข้างหลังจนสุด พร้อมกับโยนลูกบอลด้วยมือซ้ายขึ้นตรง ๆ สูงประมาณเหนือศีรษะเล็กน้อย (น้ำหนักอยู่ที่เท้าเล็กน้อย สันเท้าเปิดเล็กน้อย)

7. ในจังหวะที่ลูกบอลเริ่มต้นให้เหวี่ยงแขนขวากลับมาที่เดิม กระแทกกับลูกบอลในจุดที่มีมือถือลูกบอลครั้งแรก

8. แขนที่สัมผัสลูกบอล แขนที่เหวี่ยงไปกระทบลูกบอลต้องเหยียดตึงเสมอ และเมื่อกระทบกับลูกบอลแล้วให้เหวี่ยงแขนตามลูกบอลไปในลักษณะสูงไม่เกินศีรษะของผู้เสิร์ฟ เพื่อบังคับลูกให้ไปตามทิศทางที่ต้องการ แขนซ้ายเหวี่ยงไปข้างหลังเพื่อรักษาการทรงตัว

ข้อควรคำนึงในการเสิร์ฟลูกมือล่าง

1. จังหวะในการโยนลูก จังหวะการเหวี่ยงแขน และการย่อเข้าควรให้กลมกลืนกัน ไม่ควรโยนลูกเพื่อเสิร์ฟตัด เพราะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย และยังทำให้การเสิร์ฟพลาดได้ง่าย
2. ผู้เสิร์ฟยังไม่ชำนาญควรพยายามฝึกเสิร์ฟไปตรงกลาง และเหนือตาข่าย ไม่ควรให้เฉียดตาข่าย เพราะจะทำให้ติดตาข่ายได้ง่าย
3. ถ้าโยนลูกไม่ตรงคิดว่าเมื่อทำการเสิร์ฟไปแล้วอาจจะพลาดได้ ให้ปล่อยลูกที่โยนนั่นตกกระทบพื้นก่อน แล้วเริ่มโยนลูกเพื่อทำการเสิร์ฟใหม่ได้
4. ลูกที่เสิร์ฟไปตรง ๆ โดยโยนลูกบอลไม่หมุนจะแรง เร็ว และรับยาก

ภาพที่ 7 แบบแบมือ

ภาพที่ 8 แบบเก็บนิ้วมือ

ภาพที่ 9 แบบเก็บนิ้วหัวแม่มือ

ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ ถ่ายภาพ

2. การเสิร์ฟลูกมือบนด้านหน้า

การเสิร์ฟลูกมือบนด้านหน้า ผู้เสิร์ฟจะยืนในเขตเสิร์ฟหันหน้าเข้าหาตาข่าย เป็นพื้นฐานของการฝึกเสิร์ฟลูกมือบน เป็นลักษณะการเสิร์ฟลูกจากการโยนลูกบอลขึ้นเหนือศีรษะด้านหน้าของผู้เสิร์ฟใช้ฝ่ามือหรือกำมือตีกระทบด้านหลังบริเวณใต้แนวกึ่งกลางของลูกบอล ลูกบอลจะลอยข้ามตาข่ายไปได้ ในการเริ่มต้นฝึกใหม่ ๆ มักจะเสิร์ฟไม่ข้ามตาข่าย ผู้ฝึกหัดส่วนมากจะคิดว่าเป็นการเสิร์ฟที่ยากมาก แต่ถ้าได้หมั่นฝึกหัดบ่อย ๆ รู้วิธีการ และมีทักษะที่ถูกต้องแล้ว จะเป็นการเสิร์ฟที่มีความเร็ว แรง และมีความแม่นยำจึงเป็นที่นิยมเสิร์ฟกันมาก

หลักการเสิร์ฟลูกมือบนด้านหน้า มีดังต่อไปนี้ (อุทัย สงวนพงศ์, 2546 หน้า 25)

1. ก่อนเสิร์ฟ ผู้เสิร์ฟต้องเลือกตำแหน่งหรือจุดยืนเสิร์ฟให้แน่นอน
2. หันหน้าเข้าหาตาข่าย เท้าซ้ายอยู่หน้า (สำหรับผู้เสิร์ฟถนัดขวา) งอเข่าเล็กน้อย น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าหลัง ยืนอยู่ในเขตเสิร์ฟ
3. มือซ้ายถือลูกบอล มือขวาประคองลูกบอลแล้วยกขึ้นไว้ระดับหน้าอก
4. ตามองที่เป้าหมายที่จะเสิร์ฟไป เช่น บริเวณที่ว่างหรือจุดอ่อนของผู้รับ
5. โยนลูกบอลด้วยมือซ้าย โยนให้ลูกนิ่งขึ้นเหนือไหล่ขวา เอียงไปข้างหน้าเล็กน้อย ความสูงประมาณ 1 - 1¹/₂ เมตร
6. ขณะโยนลูกบอลให้ยกแขนขวา ขึ้นเหนือศีรษะแอ่นหลังเล็กน้อย บิดลำตัวไปทางขวาเล็กน้อย เงยหน้าขึ้นตามองลูกบอลตลอดเวลา
7. ขณะตีลูกบอลโน้มตัวไปข้างหน้า ถ่ายน้ำหนักตัวไว้เท้าหน้า
8. ใช้ฝ่ามือตีกลางส่วนหลักของลูกบอล เกร็งข้อมือและนิ้วมือเล็กน้อย ขณะมือสัมผัสลูก

ภาพที่ 10 แสดงการเสิร์ฟลูกมือบนด้านหน้า
ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

การกระโดดเสิร์ฟลูกมือบน

กระโดดเสิร์ฟเป็นทักษะขั้นสูงผู้ที่ต้องการกระโดดเสิร์ฟได้นั้น จะต้องมีสมรรถภาพทางร่างกายที่แข็งแรง มีความแข็งแรงของกล้ามเนื้อหน้าท้อง และกล้ามเนื้อหัวใจ ผู้เสิร์ฟจะต้องมีการคาดคะเนจังหวะลูกบอลตกกับการกระโดดขึ้น จะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี พร้อมทั้งผู้เสิร์ฟจะต้องมีความสามารถในการกระโดดลอยตัวได้นานและมีความสูง ทักษะการกระโดดเสิร์ฟมีทักษะเช่นเดียวกับการกระโดดตบหน้าตาข่าย

ลักษณะทิศทางของลูกบอลจากการกระโดดเสิร์ฟ ลูกบอลจะพุ่งเกือบเป็นเส้นตรงอยู่เหนือตาข่ายเล็กน้อย จะมีความเร็วและความรุนแรงมากกว่าการเสิร์ฟด้วยวิธีอื่นๆ ทำให้ผู้รับเสิร์ฟบังกับทิศทางของลูกบอล รับยากทำให้การเปิดเกมรุกไม่ดีเท่าที่ควร และขณะเดียวกันการกระโดดเสิร์ฟทำให้การเสิร์ฟเสียน้อยมากเช่นเดียวกันด้วย

หลักการกระโดดเสิร์ฟ มีดังต่อไปนี้

1. ยืนอยู่ในเขตเสิร์ฟ ห่างเส้นหลังประมาณ 2 – 3 เมตร
2. จับลูกบอลด้วยมือทั้งสอง ยกขึ้นระดับอก ในลักษณะหงายมือพร้อมที่จะยกลูกบอลขึ้นเหนือศีรษะ
3. ยกลูกบอลขึ้นให้สูงพอประมาณ ให้ลูกบอลล้าไปข้างหน้าพอที่จะกระโดดขึ้นทำการเสิร์ฟไปได้
4. หลังจากโยนลูกบอลขึ้นแล้ว เหวี่ยงแขนทั้งสองข้างไปข้างหลังในจังหวะที่ก้าวเท้าไปข้างหน้า 1 – 2 ก้าว ย่อเข่าลงเล็กน้อย เพื่อเตรียมกระโดดขึ้น
5. ในจังหวะที่กระโดดขึ้นให้รวมเท้าทั้งสองข้างเข้าหากัน และกระโดดขึ้นจากพื้นด้วยเท้าทั้งคู่ เพื่อตั้งตัวให้กระโดดได้สูงยิ่งขึ้น กางแขนทั้งสองข้างออกกอดมือซ้ายลงข้างหน้า ใช้มือขวาเสิร์ฟลูกบอล
6. มือขวาจะสัมผัสลูกบอลในจังหวะที่ผู้เสิร์ฟกำลังลอยตัวขึ้นอยู่ในจุดสูงสุดของการกระโดดต้องงอข้อศอกเล็กน้อย พับเอวในขณะที่มือสัมผัสลูกบอล
7. การลงสู่พื้นต้องลงด้วยเท้าทั้งสองพร้อมกัน และรีบวิ่งเข้าสู่สนาม

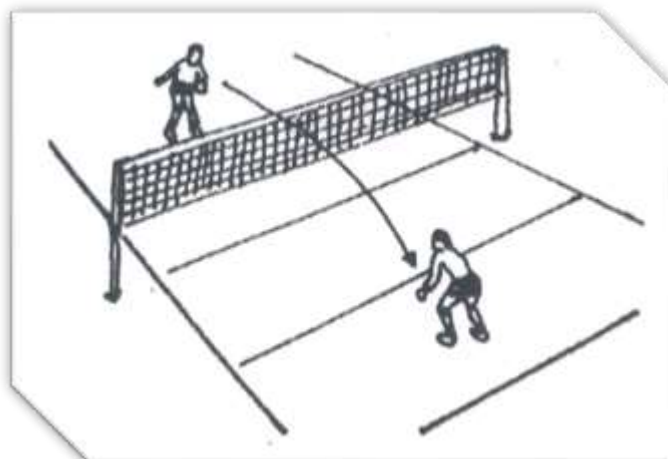
ภาพที่ 11 แสดงการกระโดดเสิร์ฟลูกมือบน

ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

แบบฝึกการเสิร์ฟลูกมือล่าง

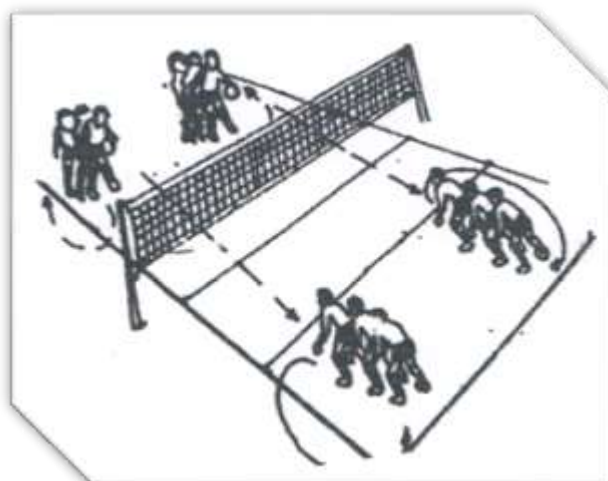

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 1 จับคู่คนละด้านของตาข่ายบริเวณแนวเส้นรูก (เขต 3 เมตร) เสิร์ฟลูกมือล่างให้ตรงคู่ข้ามตาข่ายเบา ๆ เพื่อฝึกการใช้มือและการบังคับทิศทางลูกบอล ลักษณะของมือแบบใดก็ได้ เช่น แมมือกำมือ เก็บปลายนิ้ว

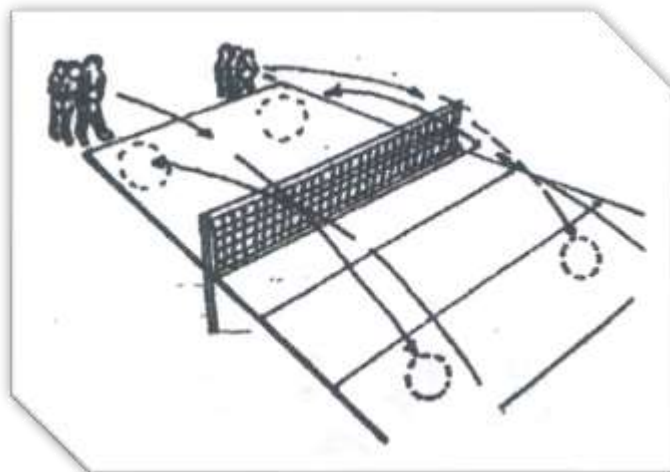
ภาพที่ 12 แสดงการฝึกบังคับทิศทางของการเสิร์ฟ
ที่มา : อภิศักดิ์ ขำสุข, 2548 หน้า 220

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 2 แบ่งผู้ฝึกออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน ให้กลุ่มที่ 1 คู่กับกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 คู่กับกลุ่มที่ 4 แต่ละกลุ่มยืนหลังเส้นเขตรุกฝึกเสิร์ฟลูกมือล่างข้ามตาข่ายเบา ๆ ให้คู่คนเสิร์ฟแล้ววิ่งไปต่อท้ายแถวของตนเองลักษณะการเสิร์ฟแบบใดก็ได้

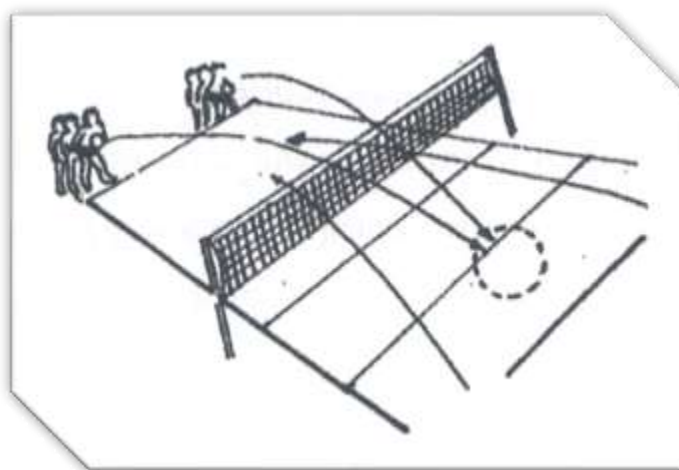
ภาพที่ 13 แสดงการฝึกบังคับทิศทางของการเสิร์ฟให้ตรงคู่
ที่มา : อภิศักดิ์ ขำสุข, 2548 หน้า 221

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 3 ฝึกเสิร์ฟลูกมือล่างให้ลงตามจุดที่กำหนดให้แบ่งผู้ฝึกออกเป็น 2 ฝ่าย แต่ละฝ่ายยืนหลังเส้นเขตหลังเป็นรูปแถวตอนหันหน้าเข้าหากันแดนหลังทั้งสองข้าง เขียนวงกลมไว้ให้ฝึกเสิร์ฟลูกให้ลงในวงกลม เสิร์ฟแล้วไปต่อท้ายแถวตนเอง

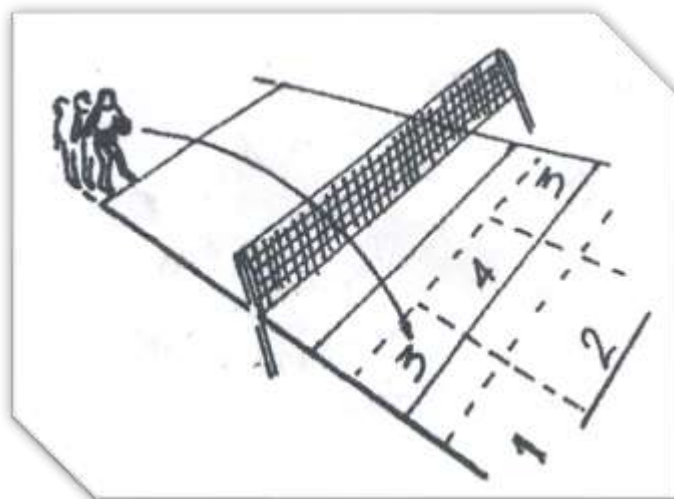
ภาพที่ 14 แสดงการฝึกเสิร์ฟลูกมือล่างให้ลงตามจุด
ที่มา : อภิศักดิ์ ขำสุข, 2548 หน้า 222

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 4 ให้ผู้ฝึกยืนเข้าแถว 4 มุม ฝึกหัดเสิร์ฟลูกมือล่างให้ลงในวงกลมด้านตรงกันข้าม ฝึกการบังคับทิศทางของลูกบอลให้ลงตามจุดที่กำหนดไว้ คนที่เสิร์ฟแล้วไปต่อท้ายแถว

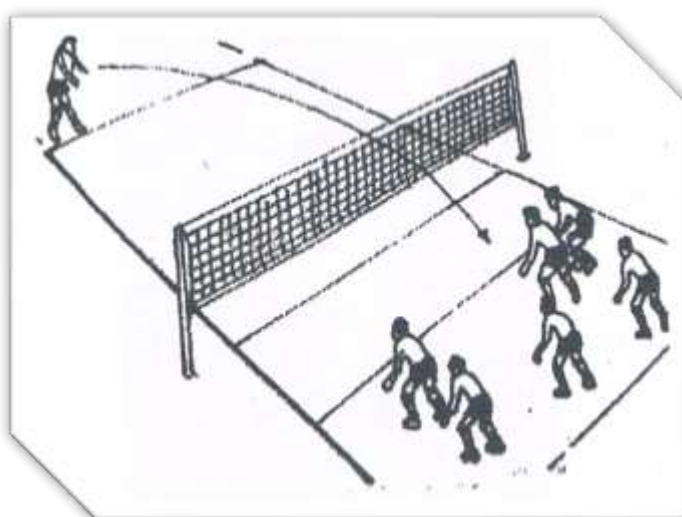
ภาพที่ 15 แสดงการฝึกเสิร์ฟลูกมือล่างให้ลงในวงกลม
ที่มา : อภิศักดิ์ ขำสุข, 2548 หน้า 222

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 5 ให้ผู้ฝึกยืนในเขตเสิร์ฟ แล้วเสิร์ฟลูกมือล่างให้ลงในช่องคะแนนตามที่กำหนดไว้ ให้เสิร์ฟคนละ 10 ลูก โดยไม่ให้เสิร์ฟไปลงช่องคะแนนซ้ำช่องเดิม เมื่อเสิร์ฟแล้วไปต่อท้ายแถว

ภาพที่ 16 แสดงการฝึกเสิร์ฟลูกมือล่างลงในช่องคะแนน
ที่มา : อภิศักดิ์ ขำสุข, 2548 หน้า 223

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 6 ให้ผู้ฝึกเสิร์ฟลูกมือล่างไปยังทิศทางที่ตัวเซตวิ่งเข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวเซตในตำแหน่งกลาง หน้า เพื่อทำลายจังหวะของตัวเซต (ตัวตั้ง) โดยให้ผู้ฝึกเสิร์ฟลูกมือล่างติดต่อกัน คนละ 10 ลูก

ภาพที่ 17 แสดงการฝึกเสิร์ฟลูกมือล่างไปที่จุดตัวเซตวิ่งผ่าน
ที่มา : อภิศักดิ์ ขำสุข, 2548 หน้า 225

แบบฝึกการเสิร์ฟลูกมือบน

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 1 ให้ผู้ฝึกใช้มือตบลูกบอล ขึ้น – ลง กับพื้นด้านหน้า เพื่อฝึกการใช้ข้อมือตีสัมผัสลูกบอลและการบังคับทิศทางของลูกบอล

ภาพที่ 18 แสดงการฝึกตบลูกบอล ขึ้น – ลง กับพื้น

ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 2 ให้ผู้ฝึกตบบอลกระทบฝาผนังไป – มา เพื่อเป็นการสร้างความแข็งแรงของข้อมือ หัวไหล่ และความสัมพันธ์ของการใช้แขนสัมผัสตีลูกบอล พร้อมทั้งการบังคับทิศทางของลูกบอลให้ผู้ฝึกทุกคนตบลูกบอลติดต่อกันให้ได้มากที่สุด

ภาพที่ 19 แสดงการฝึกตบบอลกระทบฝาผนัง (ฝึกความแข็งแรงของข้อมือ และหัวไหล่)

ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 3 ให้ผู้ฝึกจับคู่ยืนห่างกันประมาณ 5 – 6 เมตร ตบลูกบอลลงพื้นให้คู่ไป – มาโดยให้แต่ละคู่ตบลูกบอลลงพื้นให้คู่จนานที่สุด เป็นการฝึกบังคับทิศทางและจังหวะการตบลูก

ภาพที่ 20 แสดงการตบลูกบอลกระทบพื้นให้คู่
ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 4 ให้ผู้ฝึกยืนตบลูกบอลกระทบฝาผนังในบริเวณที่กำหนดให้ โดยผู้ฝึกหัดยื่นมือลูกลงในท่าเสิร์ฟลูกมือบน โยนลูกบอลขึ้นเหนือศีรษะ ตบลูกบอลเข้าหาฝาผนังเบา ๆ แล้วจับลูกบอลเริ่มต้นใหม่ เพื่อฝึกการโยนลูกบอลและการเหวี่ยงแขนตีลูกบอล

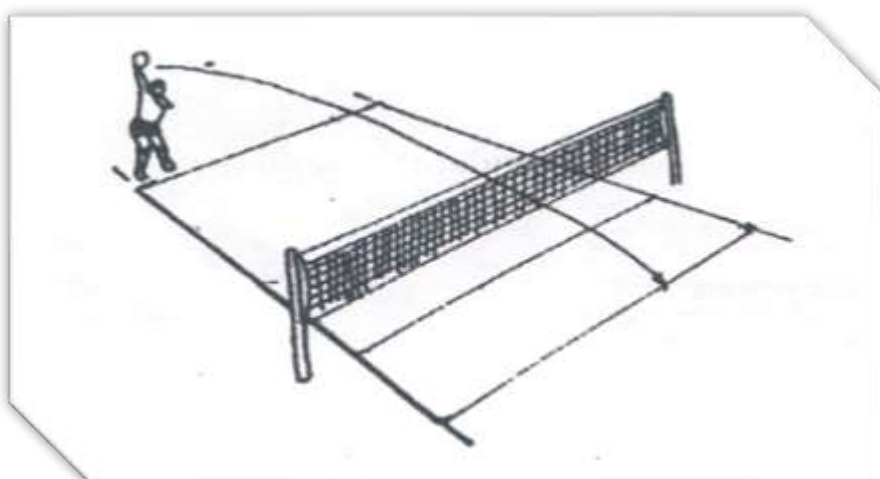
ภาพที่ 21 แสดงการฝึกตบลูกบอลกระทบฝาผนังตามจุด
ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 5 ผู้ฝึกเลิร์ฟยืนหันหลังให้เส้นเขตรุก หน้าหน้าเข้าตาข่าย โยนลูกบอลขึ้นเหนือศีรษะ เลิร์ฟลูกมือบนเข้าหากกลางตาข่าย แล้วจับลูกบอลขึ้นเริ่มต้นใหม่ เพื่อฝึกการ โยนลูกบอลและการเหวี่ยงแขนตี และบังคับทิศทางของลูกบอล พร้อมทั้งการใช้แรงส่ง

ภาพที่ 22 แสดงการฝึกเลิร์ฟลูกมือบนเข้าหาตาข่ายระยะใกล้
ที่มา : นายรังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

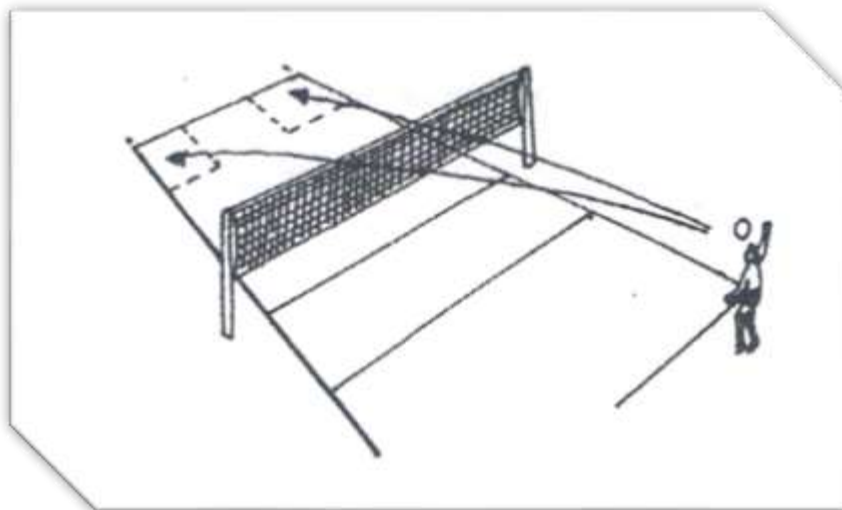
วิธีฝึก แบบฝึกที่ 6 เมื่อผู้ฝึกเลิร์ฟ ทำการเลิร์ฟลูกมือบนได้ดีแล้วให้ผู้ฝึกถอยหลังไปยืนในเขตเลิร์ฟ เลิร์ฟลูกมือบนข้ามตาข่ายไปยังฝ่ายตรงกันข้าม

ภาพที่ 23 แสดงการฝึกเลิร์ฟลูกมือบนข้ามตาข่าย
ที่มา : อภิศักดิ์ จำสุข, 2548 หน้า 235

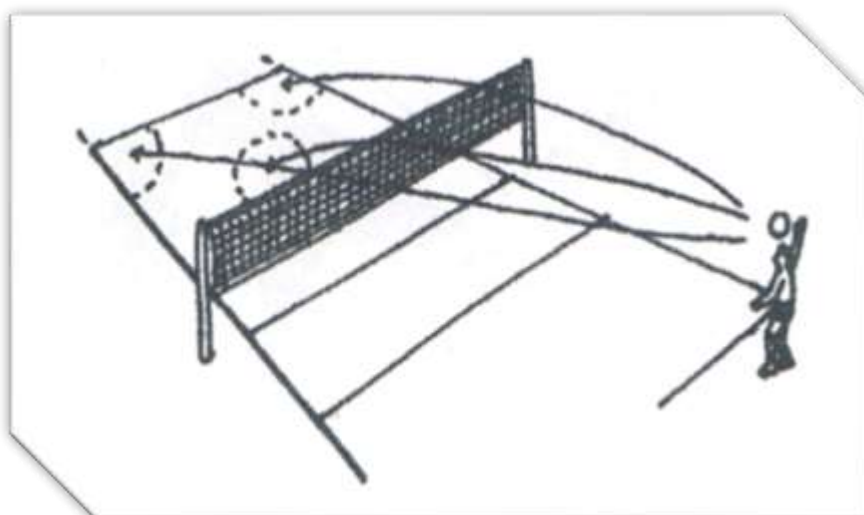

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 7 ฝึกเสิร์ฟลูกมือบน ให้ลงตามจุดที่กำหนดไว้โดยให้ผู้ฝึกยืนในเขตเสิร์ฟ แล้วเสิร์ฟลูกไปยังฝ่ายตรงกันข้ามสองจุดด้วยกัน คือ มุมหลัง ขวา-ซ้าย ฝึกบังคับทิศทางของลูกบอลให้เกิดความแม่นยำเป็นจุด ๆ ละ 10 ลูก

ภาพที่ 24 แสดงการฝึกเสิร์ฟลูกมือบนให้ลงหลัง 2 จุด
ที่มา : อภิศักดิ์ จำสุข, 2548 หน้า 236

วิธีฝึก แบบฝึกที่ 8 ให้ผู้ฝึกเสิร์ฟลูกมือบนให้ลงตามจุดซึ่งระยะต่างกัน เป็นการเสิร์ฟสั้น - ยาว สลับกัน ฝึกความแม่นยำ ฝึกเสิร์ฟชุดละ 10 ลูก

ภาพที่ 25 แสดงการฝึกเสิร์ฟลูกมือบนตามจุดต่างระยะ
ที่มา : อภิศักดิ์ จำสุข, 2548 หน้า 236

ปัญหาและวิธีการแก้ไข การเสิร์ฟบอล

ฝึก	ผล	วิธีแก้ไข
1. โยนลูกบอลแม่นยำ	- จุดที่มือสัมผัสบอลไม่แน่นอน ลูกบอลที่ลอยไปมีทิศทางที่ไม่แน่นอน	- ฝึกการโยนลูกบอล โดยอย่าให้มีแรงส่งจากปลายนิ้วแต่ให้เป็นแรงส่งจากกลางฝ่ามือ
2. จังหวะการตีบอลไม่แม่นยำ	- ลูกบอลไม่ข้ามตาข่าย หรือมีทิศทางไม่แน่นอน	- ฝึกการโยนบอลให้แม่นยำ ตามองลูกบอลตลอดเวลาและฝึกการตีบอลกระทบผนัง
3. การเหวี่ยงแขนตีบอล	- จังหวะการตีบอลไม่ดี	- ฝึกการเสิร์ฟ ทำด้วยมือเปล่าไปยังเป้าหมายหลาย ๆ ครั้ง
4. ตีบอลแรงเกินไป	- ลูกบอลมักลอยออกนอกสนาม	- ตีบอลด้วยความแรงพอประมาณ หรือถอยห่างจากเส้นหลัง ภายในบริเวณเขตเสิร์ฟ
5. จุดที่มือสัมผัสบอลไม่ดีพอ เช่น ต่ำ หรือสูงไป	- ลูกบอลจะโค้งหรือลูกบอลติดตาข่าย	- ฝึกการตีบอลที่โยนขึ้นไปให้พอดี ตามองบอลตลอดเวลา

ตารางที่ 1 แสดงปัญหาและวิธีการแก้ไข การเสิร์ฟบอล

ที่มา : พิชิต ภูติจันทร์, 2546 หน้า 87

แบบฝึกที่ 1 การเสิร์ฟลูกมือล่าง

วิธีปฏิบัติ

1. ผู้เสิร์ฟยืนในเขตเสิร์ฟ หันหน้าเข้าหาตาข่าย
2. เท้าทั้งสองยืนแยกห่างกันพอสมควร ส้นเท้าหลังพื้นพื้น
3. ถ้าผู้เสิร์ฟถนัดมือขวา ให้ถือลูกบอลด้วยมือซ้าย หางยฝ่ามือขึ้นรองรับลูกบอล แขนเหยียดตั้งอยู่ห่างลำตัวประมาณ 1 ฟุต เท้าซ้ายอยู่ข้างหน้า สำหรับผู้เสิร์ฟถนัดมือซ้าย ให้ทำตรงกันข้ามกับผู้ถนัดมือขวา (จังหวะที่ 1)
4. การใช้มืออาจทำได้หลายแบบ เช่น แขนมือ เก็บปลายนิ้ว ใช้หลังมือ หรือกำมือหลวม ใดๆ ลูกบอลก็ได้
5. ลักษณะลำตัว ขณะเสิร์ฟโน้มตัวไปข้างหน้า น้ำหนักตัวอยู่เท้าหน้า สายตามองอยู่ที่ลูกบอลตลอดเวลา
6. การเหวี่ยงแขน ให้เหวี่ยงแขนขวามาข้างหลังจนสุด พร้อมกับโยนลูกบอลด้วยมือซ้ายขึ้นตรง ๆ สูงประมาณเหนือศีรษะเล็กน้อย น้ำหนักอยู่ที่เท้าทั้งสอง ส้นเท้าหลังเปิดเล็กน้อย (จังหวะที่ 2)
7. ในจังหวะที่ลูกบอลเริ่มต้นให้เหวี่ยงแขนขวากลับมาที่เดิม กระทบกับลูกบอลในจุดที่มีมือถือลูกบอลครั้งแรก ขณะที่แขนขวาเหวี่ยงจากหลังมาข้างหน้า ควรมีการย่อเข้าเล็กน้อยทุกครั้งเพื่อเพิ่มแรงส่งด้วย
8. แขนที่สัมผัสลูกบอล แขนที่เหวี่ยงไปกระทบลูกบอลต้องเหยียดตึงเสมอ และเมื่อกระทบลูกบอลแล้วให้เหวี่ยงแขนตามลูกบอลไปในลักษณะสูงไม่เกินศีรษะของผู้เสิร์ฟ เพื่อบังคับลูกให้ไปตามทิศทางที่ต้องการ แขนซ้ายเหวี่ยงไปข้างหลังเพื่อรักษาการทรงตัว และมือที่เสิร์ฟให้ช่วยส่งแรงตามบอล (จังหวะที่ 3 และต่อเนื่องจังหวะที่ 4)

แบบฝึกการเสิร์ฟฟลูกมือล่าง

จังหวะที่ 1

จังหวะที่ 2

จังหวะที่ 3

จังหวะที่ 4

ภาพที่ 26 แสดงลำดับการเสิร์ฟฟลูกมือล่าง

ที่มา : รังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

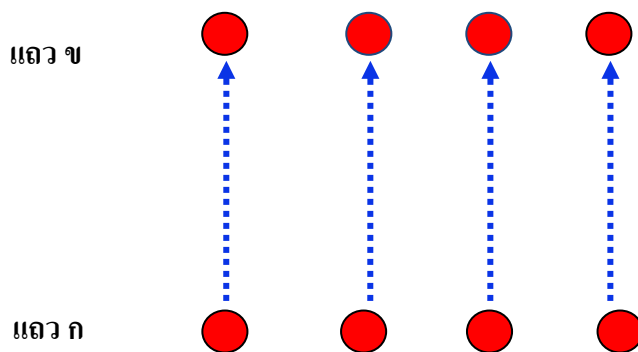
แผนผังแบบฝึกที่ 1

การเลี้ยวฟลูกมืองล่าง

วิธีปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนจับคู่กัน จัดแถวหน้ากระดาน 2 แถว ขึ้นหันหน้าเข้าหากัน ห่างกันประมาณ 6 เมตร
2. ฝึกทักษะการเลี้ยวฟลูกมืองล่าง โดยเริ่มจาก จังหวะที่ 1 → จังหวะที่ 2 → จังหวะที่ 3 → จังหวะที่ 4
3. สลับกันเลี้ยวฟกับเพื่อนคนละ 10 ครั้ง (เมื่อนักเรียนเลี้ยวฟครบคนละ 10 ลูกแล้วให้เพิ่มระยะห่างประมาณ 8-9 เมตร)

สัญลักษณ์ในกิจกรรม

= ครู

= นักเรียน

= ทิศทางลูกบอล

แบบฝึกที่ 2

การเสิร์ฟลูกมือบน

การเสิร์ฟลูกมือบนเป็นลักษณะการเสิร์ฟจากการโยนลูกบอลขึ้นเหนือศีรษะ ผู้เสิร์ฟใช้ฝ่ามือหรือกำมือตีกระทบด้านหลังของลูกบอลให้ลอยข้ามตาข่าย มีหลักในการเสิร์ฟดังนี้

1. ก่อนเสิร์ฟ ผู้เสิร์ฟต้องเลือกตำแหน่งหรือจุดที่จะยืนเสิร์ฟให้แน่นอน
2. หันหน้าเข้าหาตาข่าย เท้าซ้ายอยู่หน้าเท้าขวา งอเข่าเล็กน้อย น้ำหนักตัวอยู่ที่บนเท้าข้างหลัง
3. มือทั้งสองถือลูกบอลแล้วยกขึ้นระดับอก (จังหวะที่ 1)
4. ตามองไปยังเป้าหมายที่จะเสิร์ฟ โดยสังเกตการณ์ยื่นรับของฝ่ายตรงข้ามแล้วหาจุดอ่อนเสิร์ฟลูกลงไป
5. โยนลูกด้วยฝ่ามือซ้าย ให้ลูกนิ่งๆขึ้นไปเหนือไหล่ขวาเฉียงไปด้านหน้าเล็กน้อย ความสูงของลูกจากมือที่โยนประมาณ 3 – 4 ช่วงของลูกบอล (จังหวะที่ 2)
6. ขณะที่โยนลูกให้ยกแขนขวาแอ่นตัวไปข้างหลัง กางนิ้วออกเล็กน้อย บิดลำตัวไปทางขวา หิ้งน้ำหนักตัวไปบนเท้าขวา (จังหวะที่ 3)
7. ขณะที่ลูกบอลให้ถ่าน้ำหนักเท้าขวามาเท้าซ้าย แขนขวาเหยียดเหนือไหล่ขวา ใช้ฝ่ามือตีตรงกลางส่วนหลังของลูกบอล (จังหวะที่ 4)
8. หลังจากตีบอลไปแล้วให้เหวี่ยงแขนตามลูกบอลเพื่อเพิ่มความแรง และก้าวเท้าขวาพร้อมกับเคลื่อนตัวไปข้างหน้า เข้าสู่สนามอย่างรวดเร็ว (จังหวะที่ 5)

แบบฝึกการเสิร์ฟลูกมือบน

จังหวะที่ 1

มือทั้งสองถือลูกบอลแล้วยกขึ้นระดับอก

จังหวะที่ 2

โยนลูกด้วยฝ่ามือซ้าย ให้ลูกนิ่งๆขึ้นไปเหนือไหล่ขวา
เฉียงไปด้านหน้าเล็กน้อย ความสูงของลูกจากมือที่โยน
ประมาณ 3 ช่วงของลูกบอล

จังหวะที่ 3

ขณะที่โยนลูกให้ยกแขนขวาแน่นตัวไปข้าง
หลัง กางนิ้วออกเล็กน้อย บิดลำตัวไปทางขวา

จังหวะที่ 4

ขณะที่ลูกบอลให้ถ่ายน้ำหนักเท้าขวามาทำซ้าย
แขนขวาเหยียดเหนือไหล่ขวา ใช้ฝ่ามือตีตรง
กลางส่วนหลังของลูกบอล

จังหวะที่ 5

หลังจากตีบอลไปแล้วให้เหวี่ยงแขนตามลูก
บอลเพื่อเพิ่มความแรง และก้าวเท้าขวาพร้อม
กับเคลื่อนตัวไปข้างหน้า เข้าสู่สนามอย่างรวดเร็ว

ภาพที่ 27 แสดงขั้นตอนการเสิร์ฟลูกมือบน

ที่มา : รังสรรค์ พิพัฒน์ชลธิ์ ถ่ายภาพ

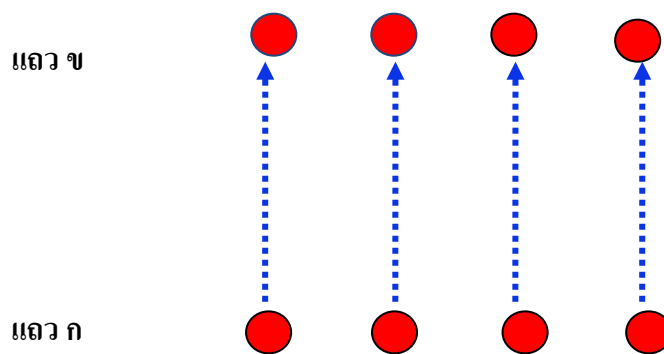

แผนผังการเลี้ยวฟลุกลมมือบน

วิธีปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนจับคู่กัน จัดแถวหน้ากระดาน 2 แถว ยืนหันหน้าเข้าหากัน ห่างกันประมาณ 8 เมตร
2. ฝึกทักษะการเลี้ยวฟลุกลมมือบน โดยเริ่มจาก จังหวะที่ 1 → จังหวะที่ 2 → จังหวะที่ 3 → จังหวะที่ 4 → จังหวะที่ 5
3. สลับกันเลี้ยวฟลุกลมกับเพื่อนคนละ 10 ครั้ง

สัญลักษณ์ในกิจกรรม

= ครู

= นักเรียน

= ทิศทางลูกบอล

เกมการเลี้ยวฟลูกวอลเลย์บอล

วิธีปฏิบัติ

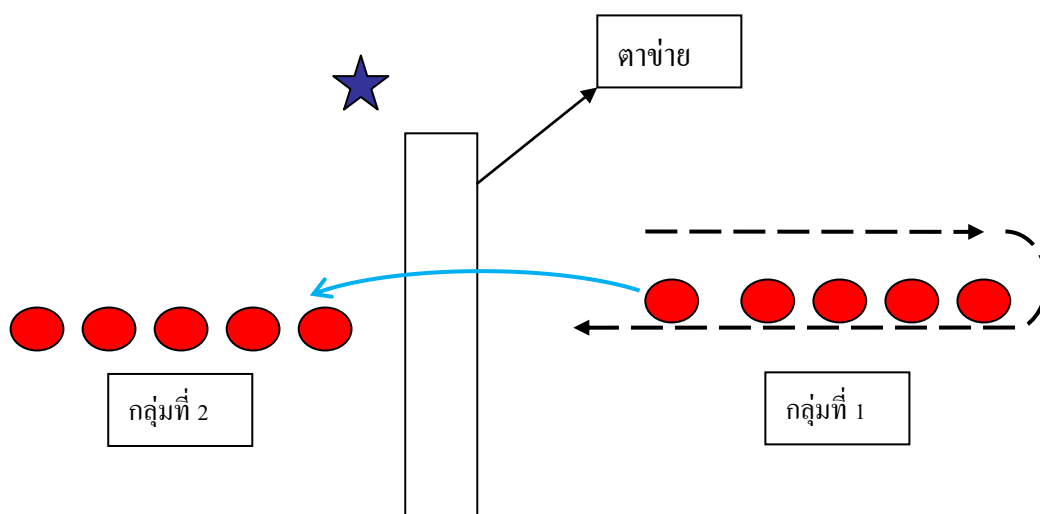
1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม 2 กลุ่มเท่า ๆ กัน แยกกันไปยืนในเขตเลี้ยวของแต่ละข้างของสนาม
2. แข่งขันการเลี้ยวฟลูกบอลข้ามตาข่าย ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เลี้ยวฟลูกมือล่างข้ามมายังกลุ่มที่ 2

กลุ่มที่ 2 รับลูกแล้วเลี้ยวฟลูกมือล่างข้ามมายังกลุ่มที่ 1

ผู้ที่เลี้ยวฟแล้วให้ต่อท้ายแถวเปลี่ยนกันเลี้ยวฟสลับไปมา นับจำนวนลูกที่เลี้ยวฟฝ่ายใดเลี้ยวฟลูกดีได้มากกว่าเป็นฝ่ายชนะ (ลูกดี หมายถึง ลูกที่ข้ามตาข่ายไปลงในสนามฝ่ายตรงข้าม โดยไม่อ้อม หรือ ถูกเสาอากาศ)

แผนผังเกมการเลี้ยวฟลูกวอลเลย์บอล

สัญลักษณ์ในกิจกรรม

= ครู

= ตาข่าย

= นักเรียน

← = ทิศทางการเลี้ยวฟ

= ต่อท้ายแถว

ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบทหลังเรียน
การเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอล

จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที คะแนนเต็ม 10 คะแนน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย กากบาท (X) ทับตัวอักษรที่อยู่หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การเสิร์ฟลูกมือล่าง ผู้เล่นจะใช้มือสัมผัสลูกที่อยู่ระดับใด
  - ก. ระดับเอว
  - ข. สูงกว่าไหล่
  - ค. ศีรษะ
  - ง. เหนือศีรษะ
2. ในการเสิร์ฟลูกมือล่าง ถ้าคนถนัดมือซ้าย จะต้องวางเท้าในลักษณะใด
  - ก. เท้าชิดติดกัน
  - ข. เท้าทั้งสองข้างเสมอกัน
  - ค. เท้าขวาก้าวออกไปข้างหน้า
  - ง. เท้าซ้ายก้าวออกไปข้างหน้า
3. ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งเสิร์ฟ เมื่อลูกเสียบจะเลื่อนไปยืนในตำแหน่งใดต่อไป
  - ก. กลางหน้า
  - ข. หน้าขวา
  - ค. หลังซ้าย
  - ง. กลางหลัง
4. ลูกที่ฝ่ายตรงข้ามเสิร์ฟมา เรานิยมใช้ทักษะข้อใดมากที่สุดในการรับลูกบอล
  - ก. การตบ
  - ข. การเล่นลูกสองมือล่าง
  - ค. การเล่นลูกสองมือบน
  - ง. การสกัดกั้น
5. การเสิร์ฟข้อใด ถือว่าเป็นลูกดี
  - ก. นุชโยนบอลและเสิร์ฟออกจากมือ บอลถูกตาข่ายและบอลลงแดนตรงข้าม
  - ข. นิคโยนบอลและเสิร์ฟออกจากมือ บอลถูกตาข่ายและบอลลงแดนตนเอง
  - ค. หน้อยโยนบอลและเสิร์ฟเท้าเหยียบเส้นหลัง ก่อนบอลออกจากมือ
  - ง. นันยืนตำแหน่งกลางหลังแล้วเสิร์ฟลูกบอลลงในแดนตรงข้าม

การเสิร์ฟลูกวอลเลย์บอล (ต่อ)

6. ในการเสิร์ฟผู้เล่นต้องเสิร์ฟภายในกี่วินาทีหลังจากได้สัญญาณนกหวีด
  - ก. 5 วินาที
  - ข. 7 วินาที
  - ค. 8 วินาที
  - ง. 10 วินาที
7. ตำแหน่งการยืนเสิร์ฟข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด
  - ก. สามารถยืนเหยียบเส้นหลังได้
  - ข. ยืนเสิร์ฟได้ในกรอบ 3 เมตรเท่านั้น
  - ค. ยืนหลังเส้น และออกนอกกรอบสนามได้
  - ง. ยืนหลังเส้น แต่ออกนอกกรอบสนามไม่ได้
8. การฝึกหัดเสิร์ฟบอลไม่จำเป็นต้องใช้พื้นฐานข้อใด
  - ก. การโยนบอล
  - ข. การเหวี่ยงแขน
  - ค. จุดที่มีมือกระทบลูกบอล
  - ง. การยืนในตำแหน่งเสิร์ฟ
9. ถ้าผู้เสิร์ฟทำการเสิร์ฟก่อนได้ยินสัญญาณนกหวีด กรรมการจะตัดสินอย่างไร
  - ก. เสียคะแนนให้ฝ่ายตรงข้าม 1 คะแนน
  - ข. ยกเลิก และหมุนเปลี่ยนให้เพื่อนเสิร์ฟแทน
  - ค. ยกเลิก และให้ผู้เสิร์ฟคนเดิมเสิร์ฟใหม่อีกครั้ง
  - ง. เปลี่ยนให้ฝ่ายตรงข้ามเสิร์ฟทันที
10. เมื่อเริ่มทำการแข่งขัน ตำแหน่งที่เสิร์ฟคนแรกคือตำแหน่งใด
  - ก. หน้าขวา
  - ข. หลังขวา
  - ค. กลางหลัง
  - ง. กลางหน้า

เฉลย	(1) ก	(2) ค	(3) ง	(4) ข	(5) ก
ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ท้ายบท ก่อนเรียน - หลังเรียน	(6) ค	(7) ง	(8) ง	(9) ค	(10) ข

เอกสารอ้างอิง

ชาญฤทธิ์ วงศ์ประเสริฐ. (ม.ป.ป). **แบบฝึกทักษะการเล่นวอลเลย์บอล**. กรุงเทพฯ : สมาคมวอลเลย์บอลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย.

พรสวรรค์ สระภักดี. (2549). **กลวิธีและการจัดการกีฬา วอลเลย์บอล**. จังหวัดสุพรรณบุรี วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.

พิชิต ภูมิจันทร์. (2546). **วอลเลย์บอล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ศรีเกษม อุ่นประดิษฐ์ และคณะ. (2547). **วอลเลย์บอล**. สุพรรณบุรี : วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.

อภิศักดิ์ ขำสุข. (2548). **การฝึกวอลเลย์บอล 2000**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ริ้วเขียว.

อุทัย สงวนพงศ์. (2546). **คู่มือการเล่นวอลเลย์บอล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ลินคอน.

อุทัย สงวนพงศ์ และสมบัติ คุณามาศปกรณ. (2546). **คู่มือการฝึกสอนกีฬา วอลเลย์บอลขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อาร์ตโปรเกรส.